

С. І. Очеретянко, Л. В. Рябець

Ідилія

ІДИЛІЯ (від грец. εἰδύλλιον – зображення, малюнок) – поетичний жанр, який вирізняється темою і настроєм та не пов'язаний з певним *родом літературним*. Може мати епіч., лірич. і драм. характер. Тематично зосереджуючись на звичай. реальностях буття (народження, кохання, шлюб, родинне щастя, праця, добродієсне життя, смерть), І. завжди пройнята настроями умиротворення, внутр. гармонії, радості від спілкування з природою. Найхарактернішою ознакою І. як форми буколіки є прикрашене, ідеалізов. зображення життя простих людей (найчастіше пастухів) на лоні природи; персонажі й ситуації в І. нереаліст., мають умовний характер. Цей жанр склався в антич. літературі у 3 ст. до н. е., творцем вважають еллініст. поета Феокріта, який написав, переважно гекзаметрами, зб. «Ідилія» (вміщувала 30 І. та 26 епіграм), оспівавши здорову мораль та природні почуття не зіпсованих цивілізацією, мирних, часто закоханих, чуттєвих рибалок, пастухів, землеробів. Його досвід перейняли Мосх із Сицилії та Біон зі Смірни (обидва – 2 ст. до н. е.), рим. поети Вергілій (1 ст. до н. е.), Кальпурній (1 ст. н. е.), Немесіан (3 ст. н. е.). Жанр І. тривалий час не був термінологічно окреслений, за доби Ренесансу вважався різновидом пасторалі. У європ. літ-рах поширений від епохи Відродження до поч. 19 ст., зокрема у творчості сентименталістів і романтиків завдяки їхній увазі до «природ. стану» та нац. колориту. Європ. слави зажила пасторал. проза «Idyllen» («Ідилії», 1756) швейцар. письменника С. Гесснера. Нім. поет Й.-Г. Фосс створив І. у формі поеми «Luise» («Луїза», 1795), а франц. прозаїк Ж.-А. Бернарден де Сен-П'єр написав роман-І. «Paul et Virginie» («Поль і Вірґінія», 1788). Зразки рос. І. дали М. Карамзін, В. Жуковський, М. Гнедич, А. Дельвіг. В укр. літературі до цього жанру звертався Г. Сковорода (пісні 12 і 13 у зб. «Сад божественних пісень», 1757–85). У новій укр. поезії одним із перших, хто зацікавився І., був Л. Боровиковський («Подражаніє Горацію»). Ідилічні картини життя зображено у творах Т. Шевченка, зокрема у віршах «Садок вишневий коло хати...», «Сон» («На панщині пшеницю жала...»), «І досі сниться: під горою...». І. Франко у вірші «Ідилія» (зб. «З вершин і низин», 1887) надав ідиліч. епізодові алегор. смислу та пов'язав його з рев. боротьбою. І. викликала інтерес не тільки в ліриків, а й у прозаїків та драматургів: «Маруся» Г. Квітки-Основ'яненка, «Сон» Марка Вовчка, «Наталя, або Дві долі разом» М. Макаровського, «Орися», «Дівоче серце» П. Куліша, «Лихо не без добра» Ганни Барвінок, «Сужена» О. Стороженка, «Лісова ідилія» І. Франка, «Три ідилії» М. Рильського, «Ідилічний» (із циклу «Етюдів») І. Муратова тощо.

Рекомендована література

1. Денисюк І. Розвиток української малої прози XIX – поч. XX ст. К., 1981;
2. Тураев С. В. От Просвещения к романтизму. Москва, 1983;
3. Бакалов А. С. Идиллия в русской и немецкой лирике середины XIX в. // Развитие жанров русской лирики конца XVIII–XIX вв. Куйбышев, 1990.

Бібліографічний опис:

Ідилія / С. І. Очеретянко, Л. В. Рябець // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-13776>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).